

Kemi og Fødevarekvalitet
J.nr. 2022-29-31-00444
Ref. MAMMA
Dato: 31-05-2023

Høringsnotat til udkast til bekendtgørelse om tilsætning af vitaminer og mineraler til fødevarer

Problemstilling

Bekendtgørelse om tilsætning af vitaminer og mineraler til fødevarer blev som udkast sendt i høring den 13. april 2023 med en høringsfrist til den 12. maj 2023.

Fødevarestyrelsen har modtaget et høringssvar med bemærkninger til nærværende bekendtgørelsesudkast fra Forbrugerrådet Tænk.

Høringssvaret berører muligheden for at tilsætte vitaminer og mineraler til fødevarer kategoriseret som desserter eller slik.

I det følgende refereres fra høringssvaret i hovedtræk. Fødevarestyrelsens kommentar hertil er angivet i kursiv. For detaljerede oplysninger om svarets indhold henvises til det fremsendte høringssvar, som kan ses på Høringsportalen.

Bemærkninger til bekendtgørelsesudkastet:

Forbrugerrådet Tænk anfører, at de ikke mener, at fødevarer som kategoriseres som desserter eller slik skal have mulighed for at tilsætte vitaminer og mineraler, idet de mener, det giver fødevarereproducenterne mulighed for at markedsføre de berigede produkter på en sådan måde, at de kan fremstå sundere, end produktet egentlig er. Dette skaber en risiko for vildledning af forbrugeren.

Forbrugerrådet Tænk er ærgerlige over, at vurderingen af tilladte berigelser udelukkende baserer sig på den sundhedsmæssige risiko ved tilsætningen. Forbrugerrådet Tænk så gerne, at der blev skelnet imellem fødevarergrupperne og henviser til det nuværende EU-arbejde med at få defineret ernæringsprofiler, som netop tager højde for en fødevars samlede nærringsindhold. Forbrugerrådet Tænk fremhæver, at sådanne vurderinger og ernæringsprofiler bør sætte rammen for, hvilke fødevarer som kan anprise tilsatte vitaminer og mineraler.

Forbrugerrådet Tænk fremhæver, at de helt konkret er imod tilføjelsen på 0,75 µg vitamin D pr. 100 g og forhøjelsen af zink til 50 mg pr. 100 g indenfor produktkategorien "Pastiller og lignende" og tilføjelsen af 4 g konjacglucomannan pr. 100 g indenfor kategorien "Chokolade, barer og lignende målrettet personer over 18 år".

Hertil skal Fødevarestyrelsen bemærke, at Fødevarestyrelsen frem til 2004 kun tillod berigelse af fødevarer i tilfælde, hvor der var et ernæringsmæssigt behov for tilsætningen, f.eks. for at afhjælpe en mangel på et næringsstof i befolkningen, eller for at afhjælpe tab af næringsstoffer under produktion, jf. de generelle principper for tilsætning af essentielle næringsstoffer til fødevarer fastsat i Codex-regi. Hvis der kunne dokumenteres et ernæringsmæssigt behov for en tilsætning, skulle denne sikkerhedsvurderes.

Men med EU-domstolens afgørelse den 23. september 2003 (sag C-192/01) blev præmissen om "det ernæringsmæssige behov" underkendt. I dommen blev det fastslået, at Danmark skal tillade berigede fødevarer, medmindre der efter en konkret vurdering findes at være en sundhedsmæssig risiko ved tilsætningen.

Efter EU-dommen blev der indført en ny praksis i 2004, således at der skal foretages en konkret vurdering fra sag til sag. Fødevarestyrelsen har sidenhen kun tillagt hensynet til forbrugernes sikkerhed vægt. Tilsætning af vitaminer og mineraler til fødevarer skal anmeldes til Fødevarestyrelsen. Derefter sikkerhedsvurderes hver fødevare af Fødevarestyrelsen på baggrund af en risikovurdering fra DTU Fødevareinstituttet. Som grundlag for risikovurderingen anvender DTU Fødevareinstituttet samme principper, som er fastlagt i berigelsesforordningen (1925/2006), dvs. at der foretages en videnskabelig risikovurdering på grundlag af almindeligt anerkendte videnskabelige data, om nødvendigt under hensyntagen til forskellige forbrugersgrupperes varierende grad af følsomhed, og vitamin- og mineralindtag fra andre kostkilder. Der gives godkendelse med udgangspunkt i denne risikovurdering, medmindre tilsætningen vurderes at være sundhedsskadelig, jf. artikel 14 i fødevarerforordningen (178/2002). Dette har ikke været tilfældet med de tilføjelser, Forbrugerrådet Tænk konkret fremhæver at være imod.

Formålet med berigelsesreglerne er at sikre, at danske forbrugere ikke utilsigtet indtager næringsstoffer i sundhedsskadelige doser. De danske berigelsesregler supplerer således berigelsesforordningens bestemmelser. Desuden tager den risikovurdering, som eventuelle godkendelser og afslag baserer sig på, som nævnt højde for øvrigt indtag fra kosten.

Det bemærkes, at der i berigelsesforordningen (1925/2006) ikke er fastsat en begrænsning for så vidt angår tilsætning af vitaminer og mineraler ud fra en fastsat ernæringsprofil for de pågældende fødevarer. Det forventes dog, at en etablering af ernæringsprofiler for brug af ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer, jf. forordning 1924/2006, indirekte vil begrænse tilsætning af vitaminer og mineraler til fødevarer med en u hensigtsmæssig ernæringsprofil. Ved etablering af ernæringsprofilerne for brug af anprisninger vil det ikke være muligt at anprise indholdet af vitaminer og mineraler i fødevarer, der ikke overholder den fastsatte ernæringsprofil. Derfor kan det forventes, at det ikke vil være eftertragtet at berige de pågældende produkter.

Det er forventningen, at Kommissionen vil fremsætte et forslag om ernæringsprofiler indenfor en kort årrække.